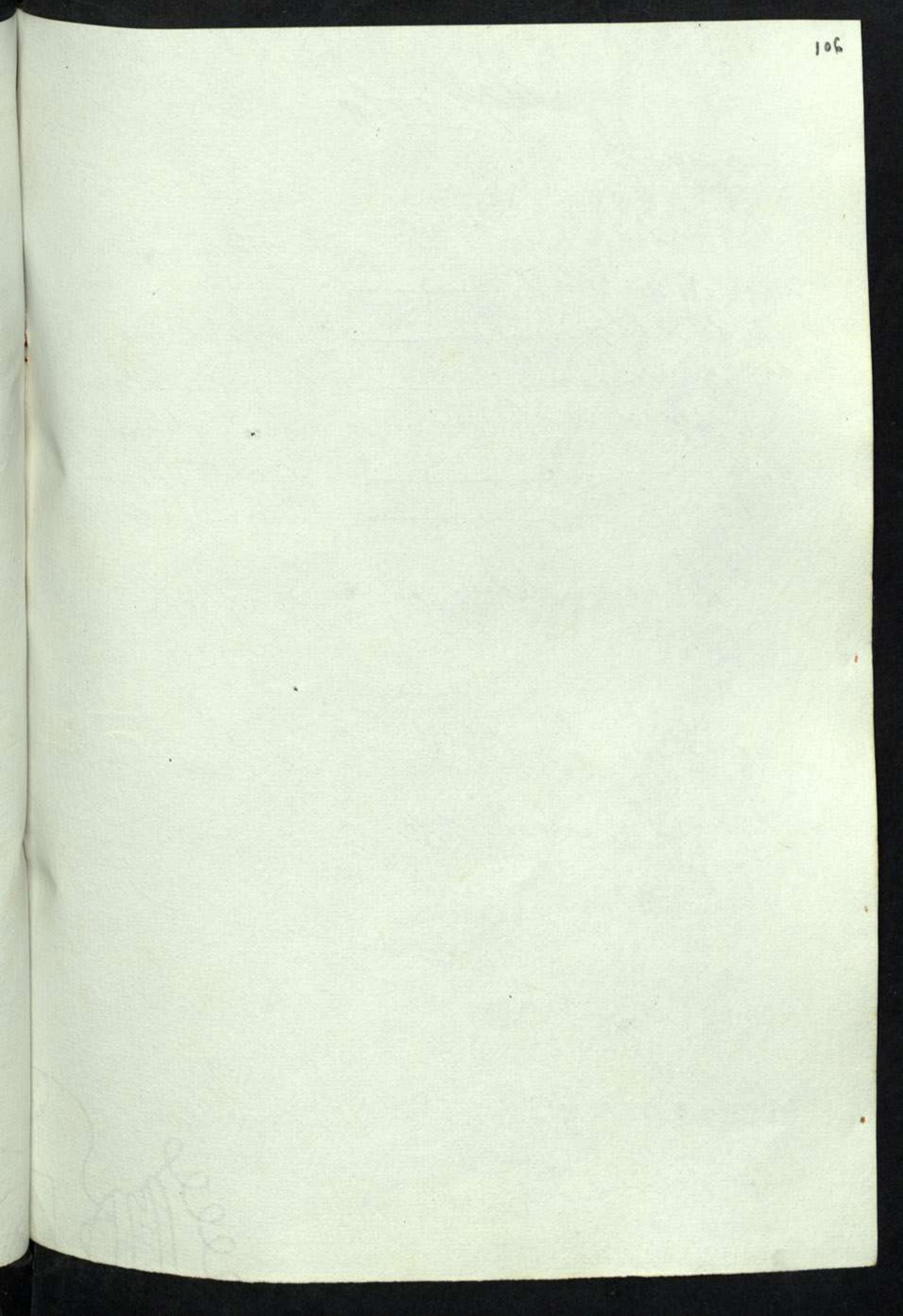

La tornada del heren.

Aplicacio lirica-caballeresca,
d'un fet que pot haver succehit. Letra
d'un ymnica d'un altre.

D. Ramon Roig y D. Celestino Canli.

THE
MUSEUM
OF
THE
CITY OF
NEW YORK

Reparto

Personatjes

Actors.

Na Thoinor de Miquelobles	_____	D. Innocencia de Matal
Berta (donzella)	_____	" Gertrudis Goy.
Duch de Balsarany	_____	D. Jose' Dove'
Robert de Balsarany	_____	" Fabian Clara'
Roman (esquer)	_____	" Luis Matal'
Arch	_____	" Fran ^{co} Nuvies
Guardia 1 ^{er}	_____	" Juan Esteve.

Guardas del castell... patjes...

L'acció en lo pla' de Barcelona: Epoca
de Joan I, Any 14.....

Estrenada el 19 de Marzo del 1884 en el Teatro del
Meies Farraconene de la Placa Obra

La tornada del hereu.

107

COPISTERIA
DE FRANCISCO LOPEZ
TARRAGONA

Acte únic

Jardi d'un gran castell feudal. A la dreta
una escalinata que, pendentre entre l'floratje,
figura donar accés al castell que s' destaca
en lo fondo y part dreta. A una altura con-
venient del castell, una giva practicable.
A l'esquerra, jardi. Tanca la escena per
aquesta part y fondo, una reixa de pedra
y ferro. Fondo, últim terme, horis. En la
reixa figura habenthi una comunicació
secreta, també practicable. Bandes rústiques
de la época, escuts y demés que l' director
conega de bon efecte; pero tot molt hijuils.

Esde nit. Al aniverſari' l'hebo' se sent
l'cant dels guardas que recorren to cantell
La lluna et lumina la escena. Al perdren
l'cant dels guardas, apareix en per la
calmata, Duch, Liorsov y Berta
seguits d'un Patje.

Coro de guardas.

La la nit estén son manto
de foscor per tot arreu;
ja la lluna macilenta
apareix al firmament.
Alerta centinella - Alerta esta'...

Vigilém bé las murallas

del invencible castell,
 recorrem tots lo recinte
 y despres descansarem.

Alerta centinella...; Alerta esta'!

Escena 1^a

Duch, Honor y Berta.

Duch. No deixa de ser capritxo
 baixa ab aquesta al jardí
 y trobantme com me trobo!

Hon. Assentis aquí al pedris.

(Pausa)

No li plau veure estrelletas,
 y aspira' ls perfums subtils
 de las flors qu' aquí arreu creixen,

y que tant jurant 'ns han vist,
de cantant son coll, fins sembla
que 'ns dongan la bona nit?

2 No l'eychaya 'l suau oreig
que 'ns arriba fins aquí
com las notas d'una lira
pulsada per serafins?

2 No l'alegra 'l murmureig
de la cascada y 'l riu?

¡Oh mon pare y mon senyor!
aqueix concert tant festiu,
'm retorna goig y vida;
'm recorda 'l més felis
instant de la meua vida,
bell recort que 'm du a morir!
Mes així hi tot, aquí gozo,

sols disfruto en el jardí;
 sols desitjo la callada
 hora trista de la nit,
 y mirar de las estrellas
 lo tremolench vellutur,
 y així és...

Such.

Ést lo que vulgas;
 mes a' mi no 'm fa' felis.

Y com que a' mi no 'm recorda
 res d'aixó que tu are 'm dius
 y d'estrellas lluminosas
 n'he vist a' cents y a' mils,
 mes que tots aquets romanços
 creu, prefereixo un bon plot,
 y en rent fosch, cap a' retiro,
 que a' casa no hi ha perill

Elis. Vos no sentiu!

Duch. i que no hi sento?

gràcia a' deu 'ls turchs molt fins.

(Se'l ordena)

Elis. Vey di' l'cor!

Duch. i que saps, bençita!

i si m'hi jogaressis llegir!

Elis. i donchs perque, senyor y pare,
estranyeu lo meu desitj?

Duch. Perque aixo tot sou fol'lias.

Elis. ¡Ay!... si os servís vostre fill!

Duch. ¡Jo meu fill!... no, no m'en parlis.

Elis. ¡Oh!... vos no sabeu que agra
us va'm dar l'últim adieu!

¡Libert!... Libert!...

Duch.

¡Infeli!

(Pansa)

2. llo

A posta de sol, un dia
macilent s'acosta y 'm diu: -

- "Honor, videta meva,

m mata 'l que t'haig de dir.

Avuy mateis t'inch d'allunyar-me,
m'hi obliga un grave motiu.

Heu tingut quatre paraulas

ab l'pare; s'accedit,

m'ha insultat, m'ha dit cobart,

y que sejo mes; sent aisis

haig de deuja' a questa casa. -

- 2. "per'eo, jo li vaig dir,

y per'eo! ay! m'abandonas?

llensant lagrimas a riu!

; F'en vas ingrát! malhaurada!

- 'E repetesch que's precis,
me digue' mes may, t'ho juro,
t'oblidaré'. Aquesta nit
quant tot hom siga a' retiro,
arribat fins al jardí.
; No cal dir si vaig' amantú.
Ell, aquí, prop del pedris,
embossat, ja m'esperaba;
'l Roman, tot fent l'ull viu,
aguantaba dos caballs
per la brida, prop d'aquí.
Varem estar dos horetas
per fe'l despidó... que trist,
que trist va' rer, mare meva!
juraments, gemechs, sospirs...
y després...

Auch.

No ho repetíeuís!

¿Fue no sapis que ho vaig sentir?

Eliv. ¡Perdiórt! Mentres estabam

a lo millor, vos sortiu

de derrera las magnolias

mes encés qu'un polvorí.

¿No os recorda? ¿No os recorda

que vaho dir al vostre fill?

¿Fins anabau a'pregarli;

ell, esclar, avergonyít,

— ¡adeu!.. diu. Monta a'caball,

fuig com un mal esperit,

gemegant com un trovaine

y sa diórt malehínt.

Auch.

Si no se'n va com va'ferho,

cómat com jo estaba, t'dich

que las haguera pagat penes.

Uio. ; Y total, perquè!

Duch. Fill!... fill!

; com me dolch del que vaig fer!

Uio. ; Oh! molt més me dol a mi.

La os ho vaig dir que algun dia
l'remordiment...

Duch. No'n tinc;

a la fi n'era culpable.

Uio. ; hi es que castiga aipes
una falta?

Duch. Que valia

una sola per deu mil.

Ademes, n'havia fetas
tantas y tantas!...

Uio. Fugiu!

Duch. Però a'n'ell, qui li manaba
ferte l'amor, sent aixís
que no podia ni debia.

Y tu a'n'ell, i per quí's motius,
essent filla d'un remensa
estimaras al meu fill?

Elis. Si tots dos forem culpables
(si culpa hi ha en nostres fills)
i perquè a'n'ell sol castigarem
y'm deixarem lliure a'mi?

Duch. Perquè ab tu hi ha un altre cosa...
hi ha un jurament entremitj...
hi ha la sombra del teu pare,
y així n'es sagrat per mi.

Elis. i Incar me creyer indigne
d'estimar al vostre fill?

Auch. Are que't conech a fondo
y l' teu comportament he vist,
si no fos que't vaig prometre
al Baró de Monsolieu
y l' l'bert morí a la guerra,
casi casi 't ríbo a dir
que per noví'm convindria;
mes va morir lo meu fill!...

Elis. ; Lebert, Lebert... vida meva!

Auch. ; Desditat, tristet de mi!
per ma culpa sa mort plora!

Elis. Son amor aquí dins viu.

Auch. Donchs ja 'l pots treure?

Elis. Això may!

Auch. Lo Baró de Monsolieu...

Elis. La os he dit cent mil vegades

que sols visch pe'l vostre fill.

Auch. Si fos viu...

Uio. ¡ Qui ho sape!...

Auch. No ho duptis.

Uio. Finch esperansa...

Auch. No'm trinch.

Uio. ¡ Sa deu anys!...

Auch. Deu sigles!...

Uio. ¡ Calla!...

¡ calla, que'm fas enternir!...

Uio. ¡ Bill meu!...

Auch. Mon amor! no'm more,

per as crech qu'encare ell viu.

Auch. Si no tens altre candela

per proquerter ana al llit...

¡ Que hi farem! Anem a casa

qu'aqueis aire y l'ouissim
malmetan 'l'os. In marcha.

(chiscantre)

Uo.

(A Bertas)

Fes 'l'prom de l'essamins,
y com de costum, 'l'procas
al peu d'aquell sagrat pu
ahont grabarem nostres noms.

Der. ¡Senyora!

Uo.

I després al clot.

(A n'va Bertas)

Scena II

Duch, Honor y Huc.

Huch. Mon senyor!

Duch.

Huc, i que volias?

Hue
 Advertiros ara vinch
 de que 'ls guardas, fa' joeh orato,
 han vist traspassar lo riu
 dos caballers sospetuosos.

Verrian dret cap aqui;
 'ls anaban a' escometrier
 saltant pe' l' camí de lo pui,
 quant de cop desapareixien
 sen saber per' hont.

Blio
 2. Que dius?

Huel.
 Han registrat com a furas,
 las covas han vesseguit,
 han remoguit las bosquinas
 y no'ls han trobat ni vist.

Blio:
 ¡Si que's raro!

Huel.
 (¡Que pot esser!)

¿Pues te'n sembla, Huc?

Huc.

J... per mi

deuhen ser o' condemnats

o' be' dos mals experits;

ning no trobarlos 'ls guardas

despres' de mirar tant prou,

o' se'ls ha tragat la terra

o' l'infern 'ls ha acullit.

Duc.

Per venir a la gent d'armas

qu'aquí 'ls veig arenga un pic.

(Se'n va Huc.)

Honor, ves a' retiro,

que jo desreguida veich.

Uiv.

¿Hi ha perill?

Huc.

No t'esporeguis!

(m'ha deixat ben poch tranquil.)

Per si o' per no, no t' deyllis.

Shi. ; Porra mit!

Duch.

Molt santa mit!

(de'n ve'n glorios y

l'pratie)

— Scerna III —

Duch, Fach y 'ls guardas

Misica

Duch.

Escolten, querrers de casa,
defensors de nion castell,
escolten las mevas ordres,
escolten mungors atents.

— Loro —

Digui, digui 'l senyor Duch
que 's lo que tenim de fer;

per complaurel desreguit
aqui disposats 'ns te.

— Duch. —

Lo perill d'una sorpresa,
o l'assalt d'un malfactor,
envejós de nostra dita
me te avuy tot temeros.

Per lo tant vos encomans
que 'ls esforços redobleu,
y del bosch fins a la serra
pam a pam ho regireu.

Podrà se un vehique ins vulga
veni a' armarnos un tropell,
ja qu'hem veschen plé de nafres,
mitj baldat, pansit y vell.

— Coro —

No tinga por
lo senyor Duch
qu'entre nosaltres
esta segur.

Ben desseguit
tots sortirem
y alla hont s'amaquem
ls trobarem.

— Berce —

Avant, donchs, minyons coratje,
aveyjam com vos portem;
y 'n pago de aquets esforços
a tots vos deixare' be'.

— Coro —

Dormi tranquil,

tinga un bon so,
qu'hem de cascarlos
sens remissió.

'Ls buscarem,
'Ls trobarem
chist! chist! alerta!
chist! chist! anem!

(No desajustarem ent
'l coru ab molta pre-
canció y lentitud.)

— Declamát —

Duch wt.

No'm faltaba ore altre cosa
si no qu'hem busquem oracions.
i qui podrà' rer? Com no siga
mon vehi 'l Davó de l'os

que temps arvera tinguerem
 un altercat... E tant foll,
 y envejós... y te mes forsa...
 ; Istich quarrit, com hi ha mon!
 Ista clar, m verben vell,
 sense familia, tot sol,
 y 'ls fan goig 'ls meus dominis;
 Ah!... si tingues aquí l'noy!
 In fi; siga 'l que deu vulga,
 a sas mans ho deixo tot.

(Se'n va.)

— Escena IV —

Roman, at precipucio, examina la escena

A la fi hem arribat... La roch
 a'dintre: aveyam com amira. Per are
 ja m'he escapat d'aquets y simples

de guardas, que a'ora ha ben sabut ja
lo camí secret, m'heyan una ma
la passada.

Primer de tot, recordem lo que haig
de fer.

L'amo m'ha dit: - Ves al castell: en-
terat de si 'l senyor Duch, mon pare,
es viu o mort; com esta la bella Llio-
nor, que fan, que pensan, que diuen,
y sobre tot, si's recordan encare del
Libert, del heren d'aquest castell
senyorial.

Per are, ja se que 'l Duch respira,
que Llionor, idem, encare que, sobre
aquesta, no puch dir si es casada o
soltera, que's lo que mes m'interessa al

amo.

Respecte als demés encavrechs, no'n
se' una paraula, y es precis que ave-
rigüi, que busqui... jaig m'espera
tant impacient aquell infelió trova-
dor, que si prompte no li torno una
contestació satisfactoria, es capraí de
romprem lo guitarró per las coste-
llas.

Mes com m'arreglo... qui'm diu
res, si tothom es a retiro?

Oh! que veig!... una minyona!...
qui sera?... Meluya!... es Berta!... si!
... la records... just, ella mateixa, ella
m' dirá... M'vé com l'anell al dit.
Justament es un poch flúida de ben

ga.....

¡Basta l'mon!.. si no puch desm-
brims!.. que faig?.. ba!.. ba!.. no crech
qu'hem conegui.

Avyám com amirá.

Escena V.

Roman y Berta.

Ro. Salut, perla!

Ber. Ay!.. aneu a'eyanta' al divio-
ni!..

Ro. Tranquilisat, hermosa, que soch
un home de carn y ossos.

Ber. ¿Vos sou foraster? ¿Que busquen
a n'aquesta hora y a tal puento?

Ro. Escollam, Berta, y t'ho dire

Ber. ¡Ay!.. ay!.. qui os ha dit lo meu

nom.²

No. (Patua l'mon ... ja m'hem dit una)
 La veuràs, Berta; jo venia... (i perque
 li dich?) Jo venia per... un assumpte de-
 licat, per un encàrrec...

Ber. Ja, vaja; no parli més; ja m'ho pen-
 so. Algun missatge del Senyor Baró de
 Monsolú... algun recadé per sa futura
 honor...

No. ; Que dius!.. just, sí; del Senyor Ba-
 ró... jo venia... (ja'n sabem una...
 malo, malo.)

Ber. Sempre ha tingut molta confian-
 sa ab mi lo senyor Baró. Ell t'haurà
 dit: - Encarregabo a Berta qu'ella ja
 sap lo qu'ha de fer.

No. És dir que tu saps...

Der. Tot, home!...

No. Si, ja es una cosa aixís...

Der. ¡Pobre senyor Dars!... si no fos que ja es una mica massa vell per una senyora donya Honor y no te una figura... aixís molt arrogant, per to demés...

No. És a dir que l'onen amo... (En un sabem dugas, endevant.)

Der. Be, no't pensis per 'po que l'vuy desmereixer. 'ca!... ves d'aixís! Es un cavaller cumplert, generós...

No. ¿y dius qu'ha de casarse ab l'Honor?

Der. ¡Ay, ay!... ¿que no ho saps?

No. Si, dona; pero tu deus estar mes enterada....

Per. Ja ho crech!... com que ma senyora m'ho explica tot. Pms se' que a'n ella no li plau molt aqueix matrimoni.

No. Ah!... es a'dir que a'n ella.....

(Aixó va' be.)

Per. No'm descubreixis, per Deu!

No. ; Fug, dona!... vols callar? (Es tant reservada com deu anys enderrera.)

Per. Pero cre tu pensos; encare no m'has dit lo que volias. Perque t'envia' l'senyor Barró'?

No. He vingut per parlar ab donya Elvior, y precisament ha de ser a' colas. Lo qu'haig de dirli es tant reservat, que

sols ella pot sentirho.

Dev. ¡Ah! y jo no ho puch saber? Aixó es
perme una ofensa. Lo que soch una tunc
va tancada respecte a secrets.

No. Be, dona; no t'enfili's. Aixó es lo de
menos. El principal objecte de venir a
aquesta hora, es... es....

Dev. Diga's!

No. Casi no gos... m'en dono vergonya.

Dev. Vaja, home!

No. Donchs net y cla: perveurent a tu.

Dev. Torri?

No. Si, perleto, per proquente parlar,
per dirte: t'adoro!

Dev. Ay, ay... qu'estas de broma?

No. Oh! no, ma bella estimada!

(Aveyam si ançis conseguero...) To
t'adoro, desde 'l dia que t'vaig veure, q'qui
t' tinc grabada, sols ab tu pens, sols per
tu sospiro.

Der. Vet aquí l'que sou 'ls homes: tantas
veo, tantas quiero.

No. Oh, no; Bertu, no crequis avió de mi:
(Y ben mirat no fora un desgabell tant
gros.)

Der. Qui pot posar fe en vostres pa-
rulas. (Y apesar de tot, me sembla...)

¡Ay!...

No. ¡Sospiras!... ¿per mi?

Der. Si parllessis ab lo cor a la ma!

No. Oh!... t'ho juro; y si no, escot-
tarr.

— Música —

Roman.

Tu n'ets la perleta
qu'entre compas creix
dins la mar profunda
j'ay de lo cor meu!

Y t'inch tant guardada
d'aquí dintre 'l'fons,
que per arrencarte
m'han d'arrencar 'l'cor.

Deix que jo sol siga
qui 't juga tenir,
obra ta boqueta
y fes-me felis.

Ay perleta, perleta,
ay perleta del cor!

L'en compte no t'perqui
un altre pescador.

Penta.

Lo'm so' la perleta
que en lo fons del mar
ne creix resguardada
de tot temporal.

Y per mi vigila
un gros tiburo
que'l que se m'atraca
ja està l'est. del tot.

Y al obri' la conya
que's d'amor un miu,
surtiré a' la platja
sense cap perill.

Y allavors la perleta

's deixava pescar...
si 'l pescador li agrada
ja se qui sera.

— Declamat —

No. Benebut ton cos bufo
benehida ta boqueta,
jovia ta gracia, bonica!
benhaja la teva lengua
si abem "si" m'portas al cel;
donam aqueix "si" perleta,
y m' veus rendir als teus peus
com si fos em gos de presa.

Der. ¿Dius veritat?

No. Com al confes.

Der. No te'n burles?

No. Ni per pensa!

Des. M'estimaras?

No. Fins al cel,

mes encare, si pot esser.

¿Y tu a'mi?

Des. Ay... t'idolatro...

¿com te dius?

No. (Hem fet efecte...)

Guillemet de Tornamira,

escuder de sa excelencia.

Des. ¡Ay... Guillemet...

(Pagant en ros

brassos)

No. ¡Vida meua...

(Abarrantla)

(La habem percat... a l'encesca.)

(Avejám si arripis sabre)

lo que vol l'amo...)

Dev. i ab que pensas ?

No. Penso... ab lo que pensar

podria, qui penseis sempre

ab ta imatge reductora,

ab ta carona riallera;

y penso 'l que pensaran

los demes que ab tu sols pensan,

quant 'us veuin tots dusetos

ja juntets per omnia secula.

Dev. Ay! Guillemet!...

No. Ma estimada!...

Avenim a da' una volteta

pe'l jardí, y m'explicaras

del meu amo y ta mestressa

los amors, y aixis sabrem

si com nosaltres 'ls sentam.

Des. És ja tant, y ma senyora...

No. ¡Oh!... no 't dongui aipo cap pena,
que tant punt jo l'hagi vista...

Des. Y hem diras la missio teva?
hem diras ja'l que venias?

No. 't ho dire tot, estrelleta.

(L'amo ja's deu consumir.)

Des. (Qu'hem perdori la mestressa.)

(A'u van tots dos.)

Scena VI

Robert.

Aqueix es lo jardí. Roman... no l'ento!
malvinatge'l picot... s'haurá adormit?

Roman! Roman! oh! sepulcral silenci...

ahont rediable deu ser! m'ha divertit!

(Pausa)

Salut, salut, misteriosas ruinas
abont l'euva hi creix en amorosos llasos.

Això no es meu; però ve' al cel, no importa;
així se surt del pas en semblants casos.

Salut, oh brisas de ma aymada terra
que ma testa refresquen ab suavitat;
ben hauradas siguen, torres altives,
jos saludo de cor, bells finestrels.

Floretas del jardí de ma ventura
que l'ayre embalsamen de gays olors,
obriuos per celebrarne l'arribada,
sacudiune vostre cabrer, belles flors.

Obriuos de bat a' bat, portas pesantas,
pera rebre al hereu d'aqueix palau;
mon pare y mon senyor, si son viu encara

sortiu depressa a' rebver al roy gran.

Tu, oh nimfa, ma llionor, ma estrella,
videta del meu cor, ser de mon ser!...

si encara ets viva y per mi sols suspiras,

perque amorosa dessegueit no vens?

Mes ay!... gemo y es en va quant passia
de seguir que l'ingrata m'ha olvidat!...

sera d'un altre? Oh! que deu no ho vulga!...
perque allavors, faria un disbarat.

Pero han passat deu anys!... ves qui s'aguantat!...
qui empraona l'amor, ay!... per anys!

Jo m'he aguantat, pero jo soch home,
la dona es debil y no aguantat tant.

(En est moment, se
sent la veu de llionor
que canta d'entre.)

— Música —

Dio

Presonera del amor
suyria la donzelleta
esperant a l'aymador
que vingui a calmar sas queixas.

¡ay amor!..

¡esque prompte arribi — lo meu consol.

—
L'ausencia de son amant
en va plora la donzella,
que l'galan no torna, no...
¡ay!.. que trista n'es sa estrella.

¡ay amor!..

¡esque prompte arribi
lo meu consol.

— Lechamat —

8c.

¡Ero de deu! es ella!... si!...
 es sa veu!... oh!... la mateixa!...
 ¡y diu que plora per mi!...
 ¡y jo la culpaba aqui!...
 si ho havia de conceixer!

¡Oh bellíssima Honor!...
 cor amant que tant suspira,
 aqui torna ton amor;
 y pera calmar ton plor
 escolta el cant de ma lira.

— Musica —

Libert.

Per la bella castellana
 que en este castillo viu,
 cantare com las sigalas

en lo fuerte del istiu.

Si de caso estas durmiendo
ja puedes deija' los llanosols,
que bien marece la pena
aquet triste trovador.

Sols per chivarte
sols per hablar-te,
un pam de lengua
vengo trayent.

Ves si hay andado
qu'ave he llegado
del altre parte
del continent.

A tot hora t' somiaba,
no'm calia dormir pas,

ni menjar colas de pansa
per poder-te recordar.

Al pensar en tis ojitos
mitj tarumba one torne,
y un pardal mullat peresco
de tanto que t'estime.

Sal castellana
en esa ventana,
escucha miña
mon guitarró.

Muestrame, estrella,
tu cara bella
que jo suspiro
per ti amor.

— Declamat' —

— Libert. —

Triste ancelleta
que dins la gàbia
topr plor anpecas
sense esperansa,
revoloteja,
mostrat ufana,
que a' redimirte,
que per llur arte,
triste ancelleta,
vinch sens tardansa.

Fendra proucella
de flor galana,
que 'l perfum guardas
dintre ton cabrer,
jà pots obrirte,

ja pots mostrar-me
de tas bellesas
totas las gracias.

— Escena VII —

Robert, Rich y guardas.

Des vos pres!

¡Redeu!

L'espera!

¡Fracio!

Lo que volquen.

Lo que no soch lo que sembla.

Y he' prou que'ns ho pensem.

¡Gloria de deu!

Pocas paraules

y seguiu; vos valdra mes.

¡Lo pres!... i' y perque

Huc.

Feu l'orni?

Lebert.

Su'meu errats repetesch!

y de semblant a trojello

se'n recordaven.

Huc

Amen!

(²ls guardas s'em-

portan a Lebert.)

S'a'n tenim un; are l'altre;

pe'l meu compte queda aquest.

(S'a'n va)

— Scena VIII —

Berta, Roman.

No.

No sigas poruga, dona,

ja'm passat de llarch.

Per.

Deu meu!

¡si'm vejan per qui!

No. Sossegat.

Dev. Me'n vaig, me'n vaig huijemet.

No. Donchs avisa a'ta senyora.

Dev. Li dire'... - Fug que son ella!
bona nit!

No. Adieu, putera!

Dev. Adieu, rossinyol!

No. Fe! (Un petó)

Dev. Fe! (2o)

No. Ja se'més del que volia,
m'ha explicat tot l'entremés...

ave anem a' avisa' ab amo....

Batna l'mon!.. son aquells!

Al forat, que si'm trobaran....

(Aparençian'to guar

das com figurant

qu'han vist al que es-
tata en escena. A per
madrice que se l'ha
escapat, buscam per
tot arreu.)

Muc: 2^a "Y per què?"

Guardal^{er}.

Res!

id 2^a

Res!

id 3^a

Res!

id 4^a

Res!

Muc

El roda per què!... És raro!
sembla se l'hegui l'infern!

(Se'n van tots.)

Escena IX

Honor y a' poch Roman. S'enfonguen la es-
cena.

Elia. Diu que m'espera, y es en va fà'sia,
 que l'àbordesch, puch dirli solament...
 y no l' sento per qui... ahont deura'esser!
 jàmay aquest mon cor, podra' ser d'ell.
 ; Y com l'raig d'estimar, si consagrades
 ma vida y voluntat tinch al l'bert!...
 ; Com puch ser del Bero, si viu encare
 qui m'juga per cunplir mon jurament!
 ; Oh!... si, si; era ell, no'n tinch cap dubte,
 era ell, mon amor; sa dolça ven
 ha caigut en mon cor, com deutiada
 plujà en un camp que s'moris de set.
 ; Oh l'bert del meu cor!... videta meua!...
 ; ahont te deus trobar, ay!... que no t'veig?
 dius que vindras!... donchs vina, que t'espero!
 no ve!... no l' sento!... no veria ell!
 (Bau en lo pedris)

— Escena X —

Urbino y Roman

No. Senyora... ¿sou vos...?

Urb. ¿qui es?

No. Descottarme feume gracia.

Urb. ¿Veniu de part del Baró?

La os'n poden torna' a casa.

No. ¿Escottarme no os dignen?

Urb. Portareuli per missatje
que l'aborresch; que jamay
sere seva, ni forosada.

No. Es que os pensen una cosa
y jo os vinch a parlar d'altre.

Urb. ¿qui sou donchs?

No. Qui la ventura
vos dara' ab una paraula.

Elis. Serieu potser...

No. D'Lebert

l'escuder.

Elis. Oh verge santa!...

vos Roman?

No. Surt, l'inatens.

Elis. i yell? yell? contestame?

No. Prop d'aquí d'amor suspira

aguardant vostras miradas.

Elis. Porteu-me prest ahont se troba,

jay cor meu, cor meu!... aquantat!

No. Sens temor gradeu seguir-me.

Elis. Pobre de tu si m'enganyas!

(Se'n van tots dos)

Scena XI

Duch vol, la scena forca

No puch dormir; es en va;
per més que m giri y regiri,
es lo llit per mi un martiri
que no m deixa asseguir.

Fui'n silenci y callament!
no hi deu haver novetat;
si aquells s'hauran alarmat
sense haberhi fonament!

No fa molt, fins me semblava
que sentia algun cantó....
ah!... vaja, si; lo Baró
que a la nena enamorava.

S'ataïsson... sento coroll...
y venen d'illa... del castell....
sento lo passos... vertua n'ell...
ja tremolo com un foll.

Escena XII

Duch y Berta

Ber. / Guillemet!...

Duch (Deu... si esla Berta!...

i que deuva' busca'... aveyam'...)

Ber. Guillemet, i que no'm contestas?

Loch ja, vna.

Duch. (Això es gras)

Acostat mes.

Ber. i me ja es fora
una senyora?

Duch. (Deu me val!...)

Si, rateta... (aqui hi ha misteri...)

Ber. M'estimas?

Duch. Tot un grapat!

(T'has d'emporta' una palisra

que may més la patiràs.)

Per. Si m'enganyessis!

Duch. No, tonta...

Per. ¿Que t'hauràs constipat?

Duch. ¿Perque?

Per. Has la veu estranya
com si tinguessis rogall.

Duch. Lo que tinc es rabia!

(Cant.)

Per. ¡Ay...

Duch. Calla...

Fro de deu...

Per. Perdo!

Duch. Mal llamp!

¿Es a dir que las doncellas
d'aquest noble y vell palau,

s'entretenen a' deshora
ab feynas tant... tant...

Des. ¡Pietat!

Duch. ¿Podicam lo qu'agui passa:
de ta senyora has parlat,
i que t'hi vols? que dirli anabas?

Des. Des, la baixaba a' buscar...
com lo dars... y ella... (m'entredo.)

Duch. ¡Ella agui baix!... trons y llamps!
Guardas, guardas! desseguida
tot 'hom agui.

Des. (Ay tant March!)

Duch. Si eu deshonorat ma noblesa,
avuy agui tu haura ranch.

Escena XIII

Duch. Duch y 'l guardas

Andr. Que maneu, senyor!

Andr. Digueume:

ino heu trobat a' ningui?

Andr.

Si tal.

Un cavaller... un guerrero...

un trovador... un joglar...

Andr. ¡ tanta gent dintre ma casa!

Andr. Digue es un tot sol, si vos plau.

Andr. Com me dius...

Andr.

Perque em sol home

te las quatre qualitats.

Andr. (Si sera ell!... Verge santa!...)

¡ay si l'han aqui agafat!..)

Andr. Per tuncel ben grrreit, vuy veureu

a' aqueus grandissim bergant.

(Do us y guardes)

desapareixen en una

ordre que 'ls dona Huch,

perque portin al pres.)

And. Ademés, ni hem un altre
que'ns ha fugit de las mans;
per dos caps curari 'l temiam;
pero no sé com s'ho fa
que com 'l fum s'evapora
quant mes aprop 'l miram.

Dnd. Com que son guerrers de pega!

Huc. Senyor!

Dnd. Lo ditus!

Huc. Mal clamp!

(Han sortit 'ls

in guardas.)

Huc. S'ha escapat!

And. ¡Me dicen así...

And. No ho dich ja vejas que tal!

Des. (Gracias, deu meu! ja respiro...)

And. Pero com pot habe' estat...

Quart.^{to} Molt fàcilment. ²⁹ I temiam

a la sala del darrés,

y com que hi ha una finestra,

que, saben, dona al corral,

haurà saltat...

And. ¡Me'n son d'ases!...

¡qui no vos l'heya lligat!

And. Et un cavaller tal afronta!

And. I que n'ets, And, de babau!

La cal que sortiu, de pressa,

y regiren 'ls voltants,

y me l'porten desseguida,

o mort o viu, sense o per parts.

Escena XIV.

Tomateyo y Roman

No. No cal qu'os donquen tal feyna,
Per. (Reyna del cel...)

Pro' de Deu!

Aqueix es l'altre...; Agafeulo...
No. Ignereu vos un moment.

Dud. i hi ets; que buscas; que portas?
i que vens a fe' al meu castell?

Per. Pietat, senyor Duch!...

Dud. Tu calla,
y a dalt a dormi; correns!

Si't torno a veurer per qui
ja pots arregla' el paquet.
(Qu'va Dorca)

Tarda prompte!

(el Roman)

No.

deirequida.

Si'm permeteu, vos dire
tot cantant, qui soch...

Arch.

; Canturias!

Que

Si, per canturias estem!

Misica

So fill del meu pare,
so net del meu padri,
so nebot del meu oncle,
cusi dels meus cussins.

Qui's casi ab ma germana
crech que'm sera' cunyat,
y fins potser que arribi
a'oncle valencia.

Llors

Si qu'esta de broma
 si que's auerit;
 qui'n estornell sembla
 qui'n pillet mes fi!

Declamat

Duch. Per desvergonyit, penyendo
 dalt d'una alvina severa.

Huch. Anis' mercuri.

Bot. Si, que mori!...

No. Eh... senyors!.. no aneu depressa,
 que penyà' rahims, no s'usa
 fins mes enla' del Setembre.

Duch. Semblant cinisme en irrita!

No. Donchs entenga sa excel·lencia,
 que en mon poder touch la noya,

a l'honor, y si se'm penja,
ella també morira!

Dud. ; he blasfema aqueixa llengua!
Berta!... Berta!...

Ser.

(Dent d'uns)

Mon senyor!...

Dud. Ves si es aqui ta mestressa.

Ser. La pi' rato que la busco
y en loch la trobo.

No.

Esta presa;

y la guardan de tal modo,
y llasos tant fermos l'estrenyan,
que no podria arrencarla
tota aqueixa gent.

Her.

¡Que's bestra!

Dud. ; l'honor!... Lo que juré!

mes qui son² digau, de pressa!.

¿Quant volen per retornarla?

No. Que me la casen diuinenje.

Ande. ¿Ab tu?

No. No.

Ande. ¿Donchs ab qui?

No. Ab un guerrer d'eixa terra.

Ab un jove que deu anys

ja fa abmenys que's van prometre.

Ande. Deu anys!... que vol dir!... explicat!

No. (Compaiteis, pobre home! m'sembla que ja ni deu haber prou.)

No fa deu anys que a la guerra se'n ana lo vostre fill?

Ande. Si, si!

No. ¿No era sa promesa

Le. Pare!

Uio Senyor!

Duch. ; Tu'l meu fill!...

Uuc No de cent lliguas ni assembla!

Duch. Tu'l meu fill!...

Uio Si! m'ho ha probat,

es la barba'l que'l disfressa!

Duch. Ton from!

Le. Miren!

Duch. Si, si, es ell!...

Le. Pare!

Duch. Fill!

No. Ajo's es de efecte!

Der. (Sortint) No la trobo, mon senyor.

No ; Patia'l mon, baixa perla!

Mimica.

Concertant.

Duch.

Per qu' t' miro 'n' els meus braços,
Lebert meu, estimat fill;
ja t' havia dit pare nostres,
no m' creya que fossis viu.

Mionor

Si no que m' dona vergonya
me'l menjaria a petons;
quant ell vagi net de cara
me sembla que farà goig.

Festa

Ay Roman demas entranyas,
jo no sé lo que m' has dat;
quant te miro tant remoro
sento se'm trastoca' l' cap.

Lebert.

Ab quin pler torno a' brassar vos,
ab quin goig a' tots vos mir'
il·lusió de ma ventura,
no pèris ja'm tens aquí.

Roman

Si t' he portat enganyada
lo meu amo m' ho ha manat,
jo per tu sols seré sempre
lo teu adorat Roman.

Festa

Bona festa se'ns prepara,
lo palau s'ha d'enfonçar,
casament y' l' noy a' casa
ya pots dir qu' anirà gràs.

Declamati.

Duch. ¡Fíllets del meu cor! 't miro
y encare m' sembla impossible!
¡y que cambiát te trobo!

Lc. ¡Pare meu!

Duch. ¡Fell!... Pero explícam;
¿com es que per tornar a casa
has fet tantas pantomimas?

Lc. Primer de tot per venjantosa.
La os recordareu del dia
que per culpa vostre...

Duch. Si;
records, no cal qu'ho digas.

Lc. Donchs vaig jurar no tornar,
sens venjar-me del agravi
que m' va fer lo vostre l'abi.

en lo moment de marxar.

Ell s'oposa als meus amors
y de casa m'ha l'ensat;
ans que torni al seu costat
l'hi fare l'ensar molts plors.

I després, 'm convenia
sabe, encare si l'hoior
me guardaba 'l jur amor
que va' jurarme aquell dia.

Si un mancamment, per dissort,
hagues vist de la qu'estimo,
ja may més per qui m'arrimo;
no m'guereu vist viu ni mort.

Duch. ; Fill!

His ; Libert!

Le.

Ho vol lo cel

qu'os trobi a tots com volia.

Per. No deixa de ser marna!

He. Prou ne deu tenir un arrel.

Per. Diga, Roman, i'm ay mareas?

Ro. Si, dona; mes de'l que vob;

pero exvera estiquem sols.

Andr. La després m'explicaras
tot lo que has fet en la ausencia.

Are hem de deixa arreglada
la festa de la tornada;
ha de se ab magnificencia.

Vull que sigui fet de gloria,
y que hi irrenqui part tot hom;
vull que s'estampi l'meu nom
en las fullas de la historia.

Que'l port llevadi's no s'abre;

tothorn te la feyna festa;
tres jorns al castell de festa,
tot se remogui y tras balci.

Ports d'amors, torneig, joglars,
corre-bou, jochs de cucanya;
vull qu'admiri tota l'anyada
estas festas exemplars.

Aquí ho disposo, y procureu
entre tots que siga bona;
puig per pò motiu nos dona
La tornada del hereu.

No. Si'm permeteu, cantare
una glosa en sa loor.

Duch. Tot cantar lo trovador.

No. Mil gracias.

Duch. No hi ha de que!

(Mutualitat)

Música

No. De' va' qui a' casa torna
en busca d'arrese;
peli a' quell que troba
els braços sempre oberts.

Podaren lo mon ab amia
yen loch mes podren trobar
lo benestar que dona
la respectable Mar.

Loro

Li que's de la broma,
si que's auferit;
aviat para' carrera.
em picot a'isís,

Pou.

